

Wojewódzka Biblioteka Publiczna w Poznaniu

EGON NAGANOWSKI

Poradnik bibliograficzny

Poznań 1993

Wojewódzka Biblioteka Publiczna w Poznaniu

EGON NAGANOWSKI

Poradnik bibliograficzny

Poznań 1993

POMOCNICZE MATERIAŁY BIBLIOGRAFICZNE

Opracowali:

Urszula Bzdowka

Andrzej Dudziak

Powielono w Wojewódzkiej Bibliotece Publicznej w Poznaniu
A-5, egz. 700

SPIS TREŚCI

Wstęp	5
I. Nota biograficzna	6
II. Twórczość	9
– wydania książkowe	9
– przedmowy, posłowia	13
– przekłady	14
– przekłady opublikowane w prasie	15
– broszury i utwory w wydawnictwach zbiorowych	16
– fragmenty książek opublikowane w prasie	17
– szkice i artykuły opublikowane za granicą	19
– recenzje autorstwa Egonu Naganowskiego	20
– publikacje prasowe	22
– wykaz twórczości w układzie chronologicznym	28
III. Opracowania w wyborze	29
– pozycje zwarte	29
– artykuły	30
– wywiady, rozmowy, wypowiedzi	31

WSTĘP

Opracowanie "Egon Naganowski" stanowi bibliografię podmiotowo–przedmiotową cenionego eseisty, krytyka literackiego, monografisty i tłumacza literatury niemieckiego obszaru językowego.

W części podmiotowej zamieszczono wykaz twórczości pisarza. Książki zaprezentowane są w układzie alfabetycznym, każda opatrzona jest krótką adnotacją dot. treści oraz wyborem recenzji w układzie chronologicznym.

Dorobek książkowy uzupełniają inne formy twórczości: przedmowy i posłowania, recenzje oraz obszerny wybór publikacji prasowych, w tym opublikowane w prasie przekłady, fragmenty utworów oraz recenzje autorstwa Egona Naganowskiego.

W części przedmiotowej zgromadzono opracowania dot. życia i działalności twórczej Egona Naganowskiego oraz wywiady, rozmowy i wypowiedzi prasowe pisarza.

Przy opracowaniu wydawnictwa wykorzystano następujące źródła: Polska Bibliografia Literacka, Przewodnik Bibliograficzny, Bibliografia Zawartości Czasopism, roczniki Literatury Pięknej, liczne czasopisma literackie oraz kartoteki Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Poznaniu.

Przekazujemy wyrazy wdzięczności i podziękowania samemu Pisarzowi za konsultacje oraz pomoc w uzupełnieniu opracowania.

I NOTA BIOGRAFICZNA

Egon Naganowski urodził się 31 marca 1913 roku w Innsbrucku w Austrii. Wczesne dzieciństwo spędził w Monachium. Od 1920 roku mieszka w Polsce. Ukończył gimnazjum im. Paderewskiego w Poznaniu a następnie studia polonistyczne i germanistykę na Uniwersytecie im. A. Mickiewicza (1932--1939). W 1972 roku otrzymał doktorat nauk humanistycznych. Podczas okupacji mieszkał w Warszawie, pracował jako tłumacz w fabryce beczek. W 1942 roku aresztowany z plikiem podziemnego wydawnictwa "Listy z Anglii", za co dwa miesiące spędził na Pawiaku. Uczestniczył w powstaniu warszawskim w szeregach Armii Krajowej, w latach 1944--1945 przebywał w obozach jenieckich w Niemczech (Grosshorn, Sandboste). Za zasługi w działalności tego okresu otrzymał nadany w Londynie w 1948 roku Medal Wojska, a w 1984 roku nadany także w Londynie Krzyż Armii Krajowej. Po powrocie do kraju w 1946 roku rozpoczął pracę w Zarządzie Głównym Polskiego Związku Zachodniego w Poznaniu a następnie w latach 1950--1961 pracował w Rozgłośni Poznańskiej Polskiego Radia w charakterze redaktora odpowiedzialnego Redakcji Literackiej, kierownika Działu Artystycznego, a od 1956 roku zastępcy redaktora naczelnego (wybrany przez załogę mimo sprzeciwu władzy - nie był członkiem PZPR). Za niezależne przekonania i krytykę sytuacji politycznej zwolniony z pracy w radio w 1961 roku. Od tego czasu zajmuje się wyłącznie pracą przekładową, esejistyczną i krytycznoliteracką. Debiutował w 1937 roku przekładem powieści Rudolfa Brunngrabera "Radium" (o Marii Curie-Skłodowskiej). Pracę krytycznoliteracką rozpoczął w 1946 roku esejem o drodze pisarskiej Tomasza Manna. Zainteresowanie literaturą niemieckiego obszaru językowego owocuje licznymi opracowaniami, esejami i przekładami takich pisarzy jak: Tomasz Mann, Henryk Mann, Hermann Broch, Anna Seghers, Wolfgang Borchert, George Sajo, Günter Grass, Elisabeth Langgässer, Friedrich Dürrenmatt. Wśród nich

miejsce przypada Robertowi Musilowi i jego spuściźnie literackiej. Twórczości Musila poświęcił Naganowski wiele prac zarówno w języku polskim jak i niemieckim. Efektem długotrwałych badań w tym zakresie jest książka "Podróż bez końca" prezentująca oryginalne i odkrywcze spojrzenie na fenomen musilowskiej prozy. Uważany za jednego z współtwórców europejskiej "musilologii" jest członkiem "Kuratorium der International Robert-Musil-Gesellschaft" w Wiedniu. Zajmuje się też innymi literaturami, o czym świadczy kilkakrotnie wznawiana, szczególnie cenna książka poświęcona życiu i twórczości Jamesa Joyce'a "Telemach w labiryncie świata". Jako wybitny "joyceolog" należy do "The James Joyce Foundation" Tulsa, Oklahoma (USA). Jest autorem wielu prac o charakterze monograficznym, historycznoliterackim, krytyczno-literackim, eseistycznym m.in. z zakresu europejskiej prozy XX wieku, dramatu zachodnioeuropejskiego, dawnego i współczesnego, niemieckojęzycznego eseju. Szkice, eseje, opracowania ogłasza w polskich i zagranicznych periodykach naukowych i literackich, jest także autorem przedmów i posłowi do polskich przekładów prozy zachodnioeuropejskiej, głównie niemieckiej i austriackiej. Jako tłumacz literatury niemieckiego obszaru językowego przetłóżył szereg utworów, większość z nich razem z żoną Ireną Naganowską. Laureat m.in. Nagrody Inter Nationes (Bonn 1976, razem z żoną Ireną), Nagrody PEN-Clubu (1978), w 1984 roku otrzymał Medal za Zasługi dla Roberta Musila nadany przez miasto Klagenfurt, w 1987 roku Krzyż Zasługi I Klasy w dziedzinie nauki i sztuki nadany przez prezydenta Republiki Austrii, w 1990 roku nagrodę POLCUL Foundation za twórczość i postawę niezależną (Sydney). W 1971 roku został laureatem nagrody m. Poznania, w 1981 r. otrzymał nagrodę tygodnika "Życie Literackie" za monografię o Musilu "Podróż bez końca", a w 1985 roku nagrodę miesięcznika "Literatura na Świecie" za przekład trzypomowych "Demonów" Heimito von Doderera, w 1990 roku Krzyż Oficerski Orderu Odrodzenia Polski. Członek m.in. Komitetu Porozumiewawczego Środowisk Twórczych w Poznaniu (1980-81, 1989-), Niezależnego Komitetu Kultury, Towarzystwa Literackiego im. Adama Mickiewicza (1983-1989 w ogólnopolskim Zarządzie Komisji Krytycznoliterackiej), Poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk oraz Klubu Pamięci Poznańskiego Czerwca 1956. W latach 1950-1983 należał do dawnego Związku Literatów Polskich (prezes Oddziału w Poznaniu 1952-1953, 1955-1960, 1981-

1983, członek Zarządu Głównego 1980–1983). Od 1983 roku uczestniczy w nielegalnych zebraniach Stowarzyszenia Pisarzy Polskich. W 1984 roku wybrany prezesem, pełni tę funkcję w ramach struktur niezależnych do 1989 roku, a następnie w latach 1989–1991 jest prezesem zarejestrowanego już Stowarzyszenia Pisarzy Polskich, po rezygnacji z tej funkcji otrzymał tytuł prezesa honorowego. Jako członek Zarządu Polskiego PEN-Clubu (1988–1991), często reprezentuje polskie środowisko na kongresach i konferencjach ukazując dorobek polskiej kultury oraz otwartość naszej kultury na wartości literackie innych krajów i narodów.

II TWÓRCZOŚĆ

Wydania książkowe

1. ANNA SEGHERS: wybitna pisarka niemiecka. – Warszawa: Wiedza Powszechna, 1955. – 58 s. : portr. – /Mała Biblioteczka TWP. Ser. 7/

2. DIE "SCHWÄRMER ALS BÜHNENSTÜCK.–München : Wilhelm Fink Verlag, 1985. – 28 s.

3. MAGICZNY KLUCZ : opowieść o życiu i twórczości Martina Andersena Nexö. – Poznań : Wydaw. Poznańskie, 1958. – 251 s.

Książka o młodości Nexö omawia jego twórczość tkwiącą wszystkimi korzeniami w przeżyciach osobistych pisarza i jego własnych bogatych doświadczeniach życiowych. W swej twórczości ukazywał życie klas pokrzywdzonych. Fascynację życiem prostych ludzi wyniósł z czasów młodości, którą spędził w biedzie i poniżeniu.

Naganowski w swojej książce omawia ten okres życia, kiedy Nexö jako beztroski wagabunda włóczy się po całej Europie oraz dni jego nieszczęśliwej miłości. Odtwarza życie pisarza na podstawie jego twórczości, szczególnie kilkutomowych "Wspomnień".

Recenzje:

Budkowska J., *Gaz. Tor.* 1958 /31.05./1.06./; Paukšta E., *Expr. Pozn.* 1958 nr /23.12./; Pędziński Z., *Głos Szczec.* 1958 nr 306 s. 3 /dod./; *Twórczość* 1959 nr 11 s. 140–142; Błachut W., *Życie Lit.* 1959 nr 6 s. 9; Błachut W., *Więści* 1959 nr (1.02.); *b.s., Tryb. Ludu* 1959 nr /8.01./; Elbanowska E., *Nowa Kult.* 1959 nr 17 s. 2; Krzyżanowski J.R., *Nowe Książ.* 1959 nr 2 s. 87–88; Rogalski A., *Kierunki* 1959 nr 21 s. 7; Sadkowski W., *Tryb. Ludu* 1959 nr /27.06./; Ziomek J., *Tyg. Zach.* 1959 nr 9 s. 7;

4. MŁODZIEŃCZY EROS I INNE WSPOMNIENIA Z DAWNYCH LAT. – Poznań: Dom Wydawniczy REBIS, 1992. – 126 s.

Książka autobiograficzna, napisana lekko, zdaniem autora stanowi niejako "produkt uboczny", wypoczynkowy w jego twórczości. Prezentuje nam autor wybrane fragmenty ze swojego młodzieńczego życia, zastrzegając jednocześnie możliwość fikcji, ubarwienia. Wiele tu zdarzeń zabawnych i tragicznych, dotyczących szkoły, uniwersytetu, wypadków dziejowych, znanych i nie znanych osób oraz wspomnień o pięknych dziewczynach i pierwszych miłościach. Wspomnienia są doprowadzone do upadku powstania warszawskiego i wymarszu z Warszawy.

Recenzje:

Bibliofil, IKS 1993 nr 3 s. 31; Biela E., *Gaz. Krak.* 1993 nr 127.01.; Korezak J., *Głos Wielkop.* 1993 nr 6 s. 4; Najwer E., *Expr. Pozn.* 1993 nr 13 s. 8; Nowy Świat 1993 nr 5 s. 4; Szymańska A., *Gaz. Wielkop.* 1993 nr 19 s. 3;

5. PODRÓŻ BEZ KOŃCA. – Kraków: Wydaw. Literackie, 1980. – 495 s.

Książka stanowi fundamentalne, najobszerniejsze z istniejących źródło wiedzy o życiu i twórczości klasyka literatury austriackiej. Autorowi udało się nakreślić znakomicie udokumentowany, wielostronny portret Musila, jego osobowość z jej częstokroć nie budzącymi sympatii cechami, stosunek do otoczenia, współczesnych wydarzeń politycznych oraz interesującą, wyczerpującą i często oryginalną interpretację twórczości pisarza, estetykę, багаż intelektualny, autobiograficzne źródła poszczególnych utworów m.in. "Niepokojów wychowanka Törlessa", opowiadań z tomów "Zespolenia" i "Zaczarowany dom", a także największego dzieła pt. "Człowiek bez właściwości". Naganowski pierwszy zwrócił uwagę na Musila jako dramatopisarza z obrzeża dadaizmu i surrealizmu. Uzupełnienie książki stanowi obszerna bibliografia przedmiotowo-podmiotowa.

Recenzje:

Janroziak W., *Głos Wielkop.* 1980 nr 236 s. 4; Kawiński W. /WTD/, *Mag. Kult.* 1980 nr 4 s. 61–62; Łaszowski A., *Słowo Powsz.* 1980 nr

257 s. 4; Orłowski K., *Rocz. Lit.* 1980 s. 404–406; Pilech J., *Echo Krak.* 1980 nr 196 s. 3; Rogalski A., *Nowe Książ.* 1980 nr 19 s. 28–31; Sowińska B., *Życie Warsz.* 1980 nr 229 s. 7; Wydmuch M., *Kultura* 1980 nr 50 s. 3, 4; Burek T., *Pismo* 1981 nr 1 s. 157–163; Dopart B., *Życie Lit.* 1981 nr 8 s. 5; Komendant T., *Twórczość* 1981 nr 2 s. 112–116; Krzeziński A., *Polityka* 1981 nr 8 s. 11; Lewandowska A., *Mieś. Lit.* 1981 nr 8/9 s. 192–193; Łaszowski A., *Kierunki* 1981 nr 6 s. 10; Sterna–Wachowiak S., *Nurt* 1981 nr 4 s. 22–23; Wroczyński T., *Prz. Hum.* 1981 nr 5 s. 178–182; Rogalski A., *Życie i Myśl* 1985 nr 3 s. 69–77;

6. **ROBERT MUSIL.** – Warszawa: Czytelnik, 1980. – 176 s.

W popularnonaukowym, bardzo interesującym napisanym szkicu biograficznym autor uwzględnia przede wszystkim te elementy biografii Musila, które zasadniczo wpłynęły na jego twórczość. Dokonuje interpretacji dzieł pisarza w powiązaniu z jego psychiką i uwarunkowaniami osobowości. Książka zawiera również fragmenty wypowiedzi Musila o sobie i swej twórczości oraz obszerny wybór wypowiedzi polskich i zagranicznych pisarzy i krytyków o nim, a także kalendarz życia i twórczości.

Recenzje:

Andrzejewski J., *Literatura* 1980 nr 36; Irzyk Z., *Kierunki* 1980 nr 48 s. 10; Jamrozik W., *Głos Wielkop.* 1980 nr 236 s. 4; Pogonowski W., *Literatura* 1980 nr 43 s. 12; Rogalski A., *Nowe Książ.* 1980 nr 19 s. 28–31; Sowińska B., *Życie Warszawy* 1980 nr 11.10.; Burek T., *Pismo* 1981 nr 1 s. 157–163;

7. **ROBERT Musil.** – Poznań: Instytut Zachodni, 1971. – 21 s.

8. **ROBERT Musil a polityka.** – Poznań: Instytut Zachodni, 1969. – 22 s.

9. **TELEMACH W LABIRYNCIE ŚWIATA: o twórczości Jamesa Joyce'a.** – Warszawa: Czytelnik, 1962. – 192 s. tabl.: il., poortr. Wyd. 2. 1967; wyd. 3. popr. i uzup. 1971. – w przygotowaniu wyd. 4.

Przekład na jęz. węgierski: 1975 /Budapest; Gondolat/ serbochorwacki: 1986 /Sarajewo/

Książka prezentuje niezwykle rzetelnie, w miarę popularnie sylwet-

kę Jamesa Joyce'a, pisarza bardzo głośnego, ale w momencie ukazania się książki zupełnie w Polsce nie znanego /słynny utwór pt. "Ulisses" ukazał się w przekładzie polskim dopiero po wydaniu książki Naganowskiego/. Autor jasno, przejrzyście i bez uproszczeń interpretuje treść i problematykę trudnych dzieł Joyce'a i w oparciu o niezbędne informacje bio i bibliograficzne, wykorzystanie podstawowych opracowań krytycznych, jakie ukazały się za granicą, daje niezwykle cenne kompendium wiedzy o pisarzu, którego nazwiskiem szermowano często bez znajomości jego i jego twórczości.

Recenzje :

j., *Kur. Pol.* 1962 nr /30.11/; Joyce – pisarz nieznan. *Tryb. Opolska* 1962 nr /15/16.12/; Korezak J.M.; *Słowo Ludu* 1962 nr /24/26.12/; Matuszewski R., *Rocz. Lit.* 1962 s. 160–161; Pauksza E., *Głos Wielkop.* 1962 nr /25/26.12/; Sowińska B., *Życie Warsz.* 1962 nr /5.12/; *Zwierciadło* 1962 nr 49 s. 12; Bechzyce–Rudnicka M., *Kamena* 1963 nr 6; Bereza H., *Nowe Książ.* 1963 s. 133–134 /przedruk tegoż w.: Bereza H.: *Doświadczenia z lektur prozy obcej.* – Warszawa, 1967/; B.F., *Ruch Lit.* 1963 nr 3 s. 158; Bieńkowski Z., *Twórczość* 1963 nr 8 s. 66–70 /przedruk tegoż w.: Bieńkowski Z.: *Modelunki.* – Warszawa : 1966 s. 381–390/; Bystrzycki P., *Pomorze* 1963 nr 18 s. 4; Elektorowicz L., *Życie Lit.* 1963 nr 8 s. 7; Fornalczyk F., *Poglądy* 1963 nr 18, s. 14; *Ziemia Kaliska* 1963 nr 17 s. 4; H.B., *Bulletin des Livres Nouveaux* 1963 nr 5 ; Kabied L.W., *Współczesność* 1963 nr 21 s. 9,11; Kisiel, *Tyg. Powsz.* 1963 nr 12 s. 8; Koprowski J., *Nowa Kult.* 1963 nr 9 s. 2; Kurecka M., *Wiatraki* 1963 nr 10 s. 6; Pędziniński Z., *Tyg. Kult.* 1963 nr 2 s. 6; Powitanie Joyce'a. I T D 1963 nr 4; Rogalski A., *Kierunki* 1963 nr 12 s. 8; Wilhelmi J., *Tryb. Ludu* 1963 nr 48 s. 8; Herling–Grudziński G., *Na Antenie* 1964 nr 2 s. 7 /Wiadomości, Londyn 1964/; Maquire B.P., *Zag. Rodz. Lit.* 1964 z. 1. s. 97–101; *Les Lettres Nouvelles.* Paris 1964 /lutymarzec/; Maquire B.P., *Liverpool* 1964; Magyar Tudomány 1975; Wincer P., *Slovenske Pohľady* 1965 nr 2; Wilhelmi J. : *Liffey* wiślaną świetlącą się falą // W: *Mój gust wiktoriański* /Janusz Wilhelmi. – Warszawa : *Książka i Wiedza* 1966. – 218 s. ; Elektorowicz L., *Pol. Lit.* 1971 nr 4 s. 28–30; /Turowski S./ L., *Tryb. Maz.* 1971 nr 115 s. 6; Elektorowicz

L., *Pol. Lit.* 1972 nr 2 s. 31–32; Reinhard S., *Hessische Rundfunk* 1974 nr /20.08/.

10. **TWÓRCZOŚĆ ANNY SEGHERS** – Poznań : Instytut Zachodni, 1955. – 28 s.

Nadbitka z "Przeglądu Zachodniego".

Zarys monograficzny.

11. **VINZENZ ODER DER SINN DES SINNVOLLEN UNSINNS.** – München: Salzburg : Wilhelm Fink Verlag, 1973. – 33 s.

12. **WIELKOŚĆ HENRYKA MANNA** – Poznań: Instytut Zachodni, 1953. – 22 s.

Nadbitka z "Przeglądu Zachodniego"

Zarys monograficzny.

Przedmowy, posłowania

1. **AMADO Jorge** : Ziemia krwi i przemocy : powieść /posłowie Egon Naganowski. – Warszawa : Państw. Inst. Wydaw., 1953.

2. **AMADO Jorge** : Ziemia złotych pól : powieść /posłowie : Egon Naganowski. – Warszawa : Państw. Inst. Wydaw., 1953.

3. **BROCH Hermann**: Niewinni : powieść w jedenastu opowiadaniach /wstęp Egon Naganowski. – Warszawa : Czytelnik, 1961.

4. **DEDECIUS Karl** : Polacy i Niemcy : posłannictwo ksiązek /przedm. Egon Naganowski. – Kraków : Wydaw. Lit., 1973.

5. **JOYCE James** : *Ulisses* /przedm. Egon Naganowski. – Wyd. 2. – Warszawa : Państw. Inst. Wydaw., 1975. – 2 t. ; wyd. 2. 1981.

6. **MANN Erika** : Ostatni rok : opowieść o moim ojcu /przedm. Egon Naganowski. – Poznań : Wydaw. Poznańskie, 1961.

7. **MUSIL Robert**: Trzy kobiety : opowiadania /wstęp Egon Naganowski. – Warszawa : Czytelnik, 1963.

8. **MUSIL Robert** : Trzy kobiety /posłowie Egon Naganowski. – Wyd. 2. – Warszawa : Czytelnik, 1978.

9. **MUSIL Robert** : Człowiek bez właściwości /posłowie Egon Naganowski. – Warszawa : Państw. Inst. Wydaw., 1971. – 4 t.

10. **SAIKO George** : Człowiek w sitowiu /przedm. Egon Naganowski. – Warszawa : Państw. Inst. Wydaw., 1965.

11. SEGHERS Anna : Siódmy krzyż : powieść /posłowie Egon Naganowski. – Warszawa : Państw. Inst. Wydaw., 1954.
12. SEGHERS Anna : Umarli pozostają młodzi : powieść /posłowie Egon Naganowski. – Warszawa : Państw. Inst. Wydaw., 1953.
13. SEGHERS Anna : Za białym murem /posłowie Egon Naganowski/. – Warszawa : Czytelnik, 1953.
14. ŻUKOWSKI Tadeusz: Wiersze najbliższe /słowo wstępne Egon Naganowski. – Poznań : Księgarnia Św. Wojciecha, 1986.

Przekłady

1. BORCHERT Wolfgang : Pod drzwiami /tłum. Egon Naganowski wspólnie z Edwinem Herbertem. – Warszawa : Czytelnik, 1960.
2. BRUNNGRABER Rudolf : Radium : powieść o pierwiastku /przel. Egon Naganowski. – Poznań : Wydaw. Stefana Dipple, 1937.
3. DEDECIUS Karl : Polacy i Niemcy : posłannictwo książek /przel. Egon Naganowski wspólnie z Ireną Naganowską. – Kraków : Wydaw. Lit., 1973.
4. DEDECIUS Karl : Notatnik tłumacza /tłum. Egon Naganowski wspólnie z Ireną Naganowską i Janem Prokopem. – Wyd. 2 rozsz. – Kraków : Wydaw. Lit., 1988.
5. DODERER Heimito von : Demony : według kroniki radcy departamentu Geyrenhoffa /przel. Egon Naganowski wspólnie z Ireną Naganowską. T. 1-3. – Warszawa : Państw. Inst. Wydaw., 1985.
6. DÜRRENMATT Friedrich: Wizyta starszej pani /przel. Egon Naganowski wspólnie z Ireną Naganowską // W: Teatr/ Friedrich Dürrenmatt. – Warszawa: Państw. Inst. Wydaw., 1972; wyd. 2 osobne 1988.
7. GRASS Günter : Kot i mysz /przel. Egon Naganowski wspólnie z Ireną Naganowską. – Warszawa : Czytelnik, 1963, wyd. 2. 1982, wyd. 3. 1980.
8. LANGGÄSSER Elizabeth: Droga przez moczary: powieść /tłum. Egon Naganowski wspólnie z Ireną Naganowską. – Warszawa : Państw. Inst. Wydaw., 1971.
9. MANN Thomas : Dzienniki 1918- 1921 oraz 1933-1936 /wybór

Marek Wydmuch i Egon Naganowski; tłum. Egon Naganowski z Ireną Naganowską; przedmowa i przypisy Egon Naganowski.

Przygotowane do druku przez Dom Wydawniczy REBIS.

10. MANN Thomas : Okultystyczne przeżycia; Lubeka jako duchowa forma życia /przeł. Egon Naganowski wspólnie z Ireną Naganowską/ /W: O sobie : wybór pism autobiograficznych/ Thomas Mann. – Warszawa : Czytelnik, 1971.

11. MANN Thomas : Przemówienie o Lessingu : wstęp do "Czarodziejskiej góry" /przeł. Egon Naganowski wspólnie z Ireną Naganowską/ /W: Eseje : wybór/ Thomas Mann. – Warszawa : Państw. Inst. Wydaw., 1964.

12. MANN Thomas : Wstęp do "Czarodziejskiej góry" /przeł. Egon Naganowski wspólnie z Ireną Naganowską/ /W: Wybór nowel i esejów/ Thomas Mann. – Wrocław : Zakł. Narod. im. Ossolińskich, 1975.

13. SAIKO George: Człowiek w sitowiu /przeł. Egon Naganowski wspólnie z Ireną Naganowską. – Warszawa : Państw. Inst. Wydaw., 1965.

Przekłady opublikowane w prasie

1. BÖRCHERT Wolfgang : Pod drzwiami. Tł. E. Naganowski. *Dialog* 1959 nr 5 s. 53–84.

2. DODERER Heimito von : Uwertura. Fragm. pow. "Demony". Tł. Egon Naganowski wspólnie z Ireną Naganowską. *Twórczość* 1975 nr 3 s. 57–67.

3. DODERER Heimito von : Demony : Fragm. Tł. Egon Naganowski wspólnie z Ireną Naganowską. *Lit. na Świecie* 1983 nr 6 s. 4–228, il.

4. Hassel Ulrich von : Inne Niemcy. Tł. Egon Naganowski wspólnie z Ireną Naganowską. *Tyg. Zach.* 1957 nr 34–36 s. 3, nr 37 s. 5, nr 38 s. 2.

5. MANN Thomas : Lubeka jako duchowa forma życia. Fragm. przem. z okazji 700-lecia Lubeki. Tł. Egon Naganowski wspólnie z Ireną Naganowską. *Tyg. Zach.* 1957 nr 15 s. 5; *Twórczość* 1965 nr 4 s. 72–85.

6. MANN Thomas : Początki emigracji. Fragm. "Dzienników" Tł.

Egon Naganowski wspólnie z Ireną Naganowską. *Tytuł* 1991 nr 3 s. 24-51.

7. MANN Thomas : Podróż do Stanów Zjednoczonych. Fragm. Tł. Egon Naganowski wspólnie z Ireną Naganowską. *Odra* 1991 nr 5 s. 38-46.

8. MANN Thomas : Szafa ; Tł. Egon Naganowski wspólnie z Ireną Naganowską. *Odra* 1960 nr 7 s. 7.

9. MANN Thomas : Wstęp do "Czarodziejskiej góry". Tł. Egon Naganowski wspólnie z Ireną Naganowską. *Zycie Lit.* 1957 nr 26 s. 1, 4.

10. REDING Josef : Przygoda w Soledad. Tłum. Egon Naganowski. *Głos Wielkop.* 1960 nr 38 s. 14.

Broszury i utwory w wydawnictwach zbiorowych

1. Anna Seghers. – Warszawa : /Maszynopis powielony/, 1954.- 28 s.

Towarzystwo Wiedzy Powszechnej. Redakcja Odczytów. Tematyka Literacko-Artystyczna.

2. Brazylia w twórczości Jorge Amado. – Warszawa : /Maszynopis powielony/. 1955. – 23 s.

Towarzystwo Wiedzy Powszechnej. Redakcja Odczytów. Tematyka Literacka.

3. DIE Schwärmer als Bühnenstück // W : Musil. Studien 13. Münch, 1985.

4. OSTATNI rozdział // W: Młodzi : wybór opowiadań o Ziemiach Zachodnich /red. A. Wasilewski. – Poznań : Wydaw. Poznańskie, 1964. – S. 135-148.

5. OSTATNI rozdział // W: Zachodem poszły dzieje : antologia opowiadań o Ziemiach Zachodnich : wybór /W. Nawrocki, A. Wasilewski. – Poznań : Wydaw. Poznańskie, 1970. – S. 153-162.

6. ROBERT Musils "Vinzenz" // W: New Yorker Studien zur Neuen Deutschen Literatur. – Bern, 1983.

7. Rzut oka na działalność propagandową w latach 1945- 1950 // W: Osiągnięcia i działalność Polskiego Związku Zachodniego w Polsce

Ludowej 1945–1950. – Poznań : Zarząd Główny Polskiego Związku Zachodniego, 1950. – 32 s.

8. "To co widziałem..." // W: *Poznański Czerwiec 1956/* pod red. Jarosława Maciejewskiego i Zofii Trojanowskiej. – Poznań: Wydaw. Poznańskie, 1981 – S. 271–277.

9. VINCENT, *le Dada et le theatre de l' Absurde* // W: Robert Musil. Paris : Edition de l' Horne, 1981.

Krótsza wersja w pracy zbiorowej "Il teatro nella Mitteleuropa". Gorizia, 1980.

10. VINZENZ oder der Sinn des sinnvollen Unsinn // W: *Vom Törlöss zum Mann ohne Eigenschaften.* – München ; Salzburg : Wilhelm Fink Verlag, 1973.

11. WSPOMNIENIA z Poznańskiego Czerwca // W: Wydarzenia czerwcowe w Poznaniu / pol red. Edmunda Makowskiego. – Poznań : Wyd. Naukowe UAM, 1981.

12. Mały słownik pisarzy angielskich i amerykańskich. /red. nauk. S. Helsztyński. Warszawa: Wiedza Powszechna, 1971.

Autorzy haseł: m.in. Egon Naganowski.

Fragmenty książek opublikowane w prasie

1. ANTYDRAMAT namiętnego myśliciela. Fragm. książki /o R. Musilu/. *Dialog* 1969 nr 12 s. 91–110.

2. BÓSTWO pustego ceremoniału. Fragm. książki o życiu i twórczości Martina Andersena Nexö. *Nowa Sygn.* 1956 nr 6 s. 3

3. BÓSTWO pustego ceremoniału. Fragm. książki "Magiczny klucz". *Głos Wielkop.* 1955 nr 265 s. 5.

4. EKSPERYMENTY młodego Musila. Fragm. książki /o R. Musilu/. *Twórczość* 1969 nr 1 s. 77–85.

5. FRANZ Kafka – prorok mimo woli. Fragm. książki. *Ziemia* 1987 nr 8/9 s. 95–97.

6. HUMANIZM Goethego. /Fragm./, *Kuźnica* 1949 nr 35 – 2, 6

7. JAK Robert Musil pisał "Człowieka bez właściwości". *Przem. Tyg. Powsz.* 1971 nr 31 s. 4–5.

8. KLARYSA i jej demony. Fragm. *Teksty* 1974 nr 1 s. 85–111.
9. KONIEC edukacji. Fragm. opow. o Martinie Andersenie Nexö. *Widnokrąg* 1955 nr 17 s. 3.
10. MAGICZNY klucz. /Fragm./ *Orka* 1958 nr 24 s. 10
11. MARTA. /Fragm. książki o R. Musilu/. *Gaz. Zach.* 1978 nr 80 s. 5.
12. MEŹCZYŹNI i zwierzęta. Fragm. książki /o R. Musilu/. *Nurt* 1969 nr 6 s. 41–45, 53, nr 7 s. 39–42.
13. MITY i archetypy miłości. Fragm. książki "Podróż bez końca". *Nurt* 1978 nr 8 s. 25–27.
14. MUSIL a tradycja teatru absurdu. Fragm. książki. *Dialog* 1970 nr 2 s. 108–122.
15. NIESFORNY kochanek muz. /Fragm./ *Widnokrąg* 1951 nr 36 s. 2–3.
16. PODWÓJNY maturzysta. Wspomnienia. *Głos Wielkop.* 1992 nr 67 dod. Arkusz nr 5 s. 4.
17. POWIEŚĆ jako esej, esej jako powieść. Fragm. książki /o Musilu/. *Teksty* 1976 nr 4/5 s. 63–85.
18. POŻEGNANIE z dzieciństwem. /Fragm. wspomnień/. *W Drodze* 1992 nr 1 s. 89–94.
19. PROCHY rozsypane po lesie. Fragm. książki o życiu i twórczości Roberta Musila. *Kultura* 1972 nr 6 s. 1, 5.
20. PRZEPOWIEDNIA małego Dawidka /fragm. "Młodzieńczego erosa". *Literatura* 1992 nr 12 s. 8–11.
21. ŚMIERĆ w Szwajcarii. /Fragm. książki o R. Musilu/. *Expr. Pozn.* 1974 nr 67 s. 4–5.
22. TAJEMNICE czerwonej komórki. /Fragm. książki o R. Musilu/. *Kultura* 1967 nr 22 s. 5.
23. TOWARZYSZKA snów. Fragm. książki o życiu i twórczości Roberta Musila. *Kamena* 1972 nr 10 s. 6–9.
24. TRZY próby. Fragm. książki. *Dialog* 1969 nr 10 s. 103–109.
25. U PROGU nowego świata. /Fragm. książki o życiu i dziełach Martina Andersen Nexö/. *Życie Lit.* 1954 nr 23 s. 8.
26. U ŹRÓDEŁ. Odkrycie rodziny. Fragm. książki. *Literatura* 1973 nr 37 s. 1, 5
27. UCIECZKA do Nymphenburga. Fragm. pow. "Magiczny klucz". *Orka* 1958 nr 24 s. 10.

28. W PASZCZY Molocha. *Fragm. Nurt* 1965 nr 10 s. 18–21.
29. WALKA o Musila. *Fragm. książki. Twórczość* 1965 nr 5 s. 115–120.
30. WANNSEE. *Fragm. Odra* 1992 nr 5 s. 61–65.
31. Z PROBLEMÓW "Ulissesa". *Fragm. książki "Telemach w labiryncie świata". Współczesność* 1962 nr 18 s. 3
32. ZAMIERZCHŁE czasy. *Fragm. wspomnień. W Drodze* 1991 nr 12 s. 71–75.
33. ZAWIŚĆ. Urazy i kompleksy. *Fragm. książki. Literatura* 1972 nr 9 s. 14–15.

Szkice i artykuły publikowane za granicą

1. BOTEN der Freundschaft. /O literaturze niemieckiej w Polsce/. *Neue Deutsche Literatur /Berlin/* 1954 nr 9.
2. BRÜCKENSCHLAG des Wortes – Das deutsche Buch und Bühnenstück in Polen. *Sonntagsblatt /Hamburg/* 1967 nr 3
3. DIE schwärmer als Bühnenstück. Vortrag gehalten während des Internationalen Robert Musil Sommerseminars, Klagenfurt 1984. Gedruckt in : *Musil – Studien* 13, München – Salzburg, 1985.
4. DREI Versuche /o próbach dramat. Musila/. *Literatur und Kritik /Wien/* 1972 nr 66–67.
5. EINIGE Bemerkungen über Musils dichterische Ausdrucksmittel". Vortrag gehalten (auf Deutsch) während des Internationalen Robert Musil Symposium, Österreichisches Kulturinstitut Warschau, 1980.
6. FRÜCHTE der Liebe und Zorns. /Jorge Amado/ *Aufbau /Berlin/* 1954 nr 12.
7. LA littérature allemande dans la Pologne contemporaine. *Cahiers Pologne – Allemagne /Paris/*, 1960 nr 1 s. 45–47.
nt.lit. niemieckiej w Polsce.
8. La nuit au bord du fleuve de la vie. /o "Finnengans Wake" Joyce/. *Les lettres nouvelles /Paris/* 1964 nr 2/3, 4/5.
9. The Pattern of Time. Space and Characters in James Joyce's "Ulysses". *Umana /Trieste/* 1971 nr 5–8.
10. VON Stefan Zweig zu Robert Musil. Ein Bericht über die Ver-

breitung Österreichischer Literatur im heutigen Polen. *Osterreich in Geschichte und Literatur* /Graz/ 1972 nr 6.

Recenzje autorstwa Egona Naganowskiego

1. AMADO Jorge : Rycerz nadziei.
Rec. : *Nowa Kult.* 1950 nr 8 s. 6.
2. BĄK Wojciech : Sługa Don Kichota.
Rec. : *Dziś i Jutro* 1947 nr 16 s. 4–5.
3. BYSTRZYCKI Przemysław : Znak cichociemnych.
Rec. : *Tyg. Powsz.* 1983 nr 36 s. 6.
4. Chanson Andre : Studnia cudów.
Rec. : *Nowa Kult.* 1950 nr 20 s. 5.
5. CZEKAŃSKA Maria : Z biegiem Odry.
Rec. : *Il. Kur. Pol.* 1946 nr 247 s. 4.
6. FERRERO Leo : Angelika.
Rec. : *Nowe Sygn.* 1957 nr 24 s. 2.
7. DEDECIUS Karl. : Polacy i Niemcy : posłannictwo książek.
Rec. : *Polityka* 1974 nr 38 s. 2.
8. GARCIA Lorca Federico : Poezje wybrane.
Rec. : *Twórczość* 1959 nr 9 s. 157–161.
9. JAKÓBCZYK Witold : Doktor Marcin.
Rec. : *Naprzód Dolnośl.* 1946 nr 215/216.
10. JOYCE James : Ulisses.
Rec. *Sprawozdania PTPN* 1962 nr 2 s. 43–46.
11. JOYCE James : Finnegans Wake.
Rec. : *Twórczość* 1961 nr 2 s. 109–119.
12. Mann Erika : Das Letzte Jahr : Bericht über meinen Vater.
Rec. : *Prz. Kult.* nr 24 s. 6–7, 11
13. MANN Heinrich : Podwładny.
Rec. : *Widnokrąg* 1953 nr 2 s. 2,5.
14. MANN Heinrich : Podwładny.
Rec. : *Nowa Kult.* 1952 nr 36 s. 6.
15. MANN V. : Wir waren fünf Bildnis der Familie Mann.

- Rec. : *Prz. Kult.* 1957 nr 24 s. 6-7, 11
16. MUSIL Robert : Człowiek bez właściwości.
Rec. : *Twórczość* 1972 nr 1 s. 163-165; *Polityka* 1971 nr 11 s. 7.
17. MUSIL Robert : Niepokoję wychowanka Törlessa.
Rec. : *Kultura* 1967 nr 23 s. 5,9
18. NEXÖ Martin Andersen : Wspomnienia.
Rec. : *Nowa Kult.* 1953 nr 16 s. 4; *Widnokrąg* 1953 nr 21 s. 2.
19. NIZIURSKI Edmund : Gorące dni.
Rec. : *Nowa Kult.* 1952 nr 31 s. 10.
20. OSMANŃCZYK Edmund : Młode Niemcy.
Rec. : *Widnokrąg* 1951 nr 20 s. 2,3.
21. OSMANŃCZYK Edmund : Szkice publicystyczne.
Rec. : *Nowa Kult.* 1951 nr 34 s. 3.
22. PAUKSZTA Eugeniusz : Trud ziemi nowej.
Rec. : *Il. Kur. Pol.* 1948 nr 58 s. 5.
23. /ROGALSKI Aleksander/ Peregrinus : Miasta niemieckie dzisiaj.
Rec. : *Gaz. Lud.* 1946 nr 356 s. 3.
24. PETERSEN Jan: Nieznani przyjaciele.
Rec. : *Twórczość* 1952 nr 9 s. 183-186; *Widnokrąg* 1952 nr 51 s. 2.
25. PETERSEN Jan: Nasza ulica.
Rec. : *Nowa Kult.* 1950 nr 30 s. 7.
26. PUTRAMENT Jerzy : Notatnik chiński.
Rec. : *Nowa Kult.* 1952 nr 34 s. 3.
27. SEGHERS Anna: Umarli pozostają młodzie.
Rec. : *Kuźnica* 1950 nr 5 s. 7.
28. STEINBERG Werner : Als die Uhren Stehenblieben.
Rec. *Odra* 1958 nr 13 s. 7.
29. SUKERT'OWA – Biedrawina Emilia : Pokaz druków mazurskich XVI – XIX wieku..."
Rec. : *Pol. Zach.* 1947 nr 10 s. 4.
30. ZUKMAYER Karl: General diabła.
Rec. *Pol. Zach.* 1948 nr 33 s. 3, nr 36 s. 4.

Publikacje prasowe

1. ADAM Scharrer – czołowy pisarz niemieckiej literatury chłopskiej. *Głos z nad Odry* 1954 nr 8 s. 2.
2. ADAM Scharrer – pisarz wiejskiej biedoty. *Śląsk Lit.* 1954 nr 12 s. 75–82.
3. ANTENACI. *Odra* 1947 nr 42 s. 1, 3
4. ARNOLD Zweig, czołowy pisarz niemieckiego obozu pokoju. *Dziew. Lit.* 1950 nr 24 s. 3.
5. "BECKETT" czyli honor scen austriackich. *Teatr* 1962 nr 20 s. 18–20.
6. BERLIŃSKIE spotkania. *Życie Lit.* 1954 nr 36 s. 3.
7. BERNARD Kellermann. *Życie Lit.* 1951 nr 22 s. 12.
8. BERTOLT Brecht - "poeta w czapce". *Życie Lit.* 1951 nr 15 s. 7.
9. CEL, który musimy osiągnąć. (ZLP Koło Pozn.). *Widnokrąg* 1953 nr 6 s. 1–2.
10. CENA ludzkiej godności. *Int. lit. w Niemczech Zachodnich. Nowa Kult.* 1953 nr 4 s. 2.
11. CONOCNE rozmowy z samym sobą. O "Dziennikach" Tomasza Manna. *Teksty Drugie* 1991 nr 3 s. 89–105.
12. CZOŁOWI pisarze demokratycznej literatury niemieckiej. *Pol. Zach.* 1949 nr 47/48 s. 5.
13. CZOŁOWI pisarze postępowej literatury niemieckiej. *Głos z nad Odry* 1953 nr 1 s. 2; *Nowy Świat* 1952 nr 39 s. 2.
14. DEDECIUS, czyli posłannictwo książek. Przedmowa do książki Karla Dedeciusa pt. "Niemcy i Polacy". *Odra* 1972 nr 4 s. 121–125.
15. DEKONSPIRACJA polskości /Krosno nad Odrą i okolice/. *Pol. Zach.* 1946 s. 2.
16. DEMOKRACJA bez frazesów /Książka o Karolu Marcinkowskim/. *Dz. Batt.* 1946 nr 313 s. 6.
17. DROGA do Lubeki. Notatnik z małego rejsu. *Przemiany* 1956 nr 4 s. 6.
18. DROGA pisarska Anny Seghers. *Nowa Kult.* 1952 nr 6 s. 5–6, nr 7 s. 4–6.
19. DROGA przez Hiszpanię. // biografia M.A. Nexöf. *Pomorzanie* 1956 nr 3 s. 8; nr 4 s. 12–13; *Widnokrąg* 1955 nr 42 s. 2–3; nr 43 s. 2–3.
20. DROGA Tomasza Manna. *Odrodzenie* 1947 nr 39 s. 2.

21. DWA kroki naprzód czyli o satyrze poznańskiej po raz trzeci. *Nowy Świat* 1953 nr 51 s. 2.
22. DWA lata Wydawnictwa Zachodniego. *Pol. Zach.* 1948 nr 26–27 s. 16.
23. DZIEJE niemieckiego PEN–Clubu. *Nowa Lit.* 1948 nr 24 s. 4.
24. EKSPERYMENTY młodego Musila. *o wczesnych nowelach R.M.J. Twórczość* 1969 nr 1 s. 77–95.
25. FAUST potępiony. *Odrodzenie* 1949 nr 15 s. 3, 7.
26. FEDERICO Garcia Lorca – poeta hiszpańskiego ludu. *Widnokrąg* 1952 nr 25 s. 2.
27. "FINNENGANS Wake" – najdziwniejsze dzieło XX wieku. *Twórczość* 1961 nr 2 s. 109–119.
28. FRANZ Kafka. Prorok mimo woli. *Znak* 1987 nr 8/9 s. 95–97.
29. FRYDERYK Wolf – pisarz, lekarz, rewolucjonista. *Widnokrąg* 1952 nr 36 s. 3,7
30. FRYDERYK Wolf, *Kuźnica* 1949 nr 47 s. 4–5.
31. GOOD morning, Kajsa! *Tyg. Zach.* 1957 nr 3 s. 5; nr 4 s. 3.
32. HAMLET. *Nowa Kult.* 1950 nr 36 s. 8,11.
33. HEINRICH Heine – pisarz politycznej walki. *Gaz. Pozn.* 1951 nr 46 s. 6.
34. HERMANN Broch. *Prz. Kult.* 1959 nr 15 s. 4.
35. HISZPANIA ze snów *o* poetyce F.G. Lorki. *Twórczość* 1959 nr 9 s. 157–161.
36. HUMANIZM Goethego. *Kuźnica* 1949 nr 35.
37. IN tyrannos. *Tryb. Ludu* 1955 nr 123 s. 4.
38. IŁŁAKOWICZÓWNA Kazimiera : Przemówienie wygłoszone podczas uroczystości Żałobnej w Muzeum Narodowym w Poznaniu, 19 II 1983 i podczas pogrzebu w Warszawie 22 II 1983. *Pozn. Studia Teolog. /Papieński Wydział Teolog. w Poznaniu/.* 1985 t. 5 s. 464–465.
39. JAK Robert Musil pisał "Człowiecka bez właściwości". *Tyg. Powst.* 1971 nr 31 s.4–5.
40. JAMES Joyce i jego Ulysses. *Spraw. Pozn. TPN* 1962 nr 2 s. 43–46
41. KANDYDAT Poznania – Jarosław Iwaszkiewicz. *Widnokrąg* 1952 nr 40 s. 2.
42. KARL Čapek /9 I 1890 – 25 XII 1938/. *Świat* 1949 nr 5 s. 1.

43. KAZIMIERA Hlakowiczówna. /Uroczystości pożegnalne w Poznaniu/. *Tyg. Powsz.* 1983 nr 11 s. 6.
44. KISIEL /Kisielewski Stefan/. *Tyg. Powsz.* 1985 nr 18 s. 8.
45. KLARYSA i jej demony. erotyzm, mistyka i obłąd w "Człowieku bez właściwości" Musila. *Teksty* 1974 nr 1.
46. KOCHANEK polskich muz. /o K. Dedeciusie/. *Odra* 1973 nr 4.
47. KONTRABANDA niemieckiej historii. *Odra* 1947 nr 19 s. 1.
48. KULTURA i sztuka demokratycznych Niemiec. *Nowy Świat* 1952 nr 50 s. 1.
49. LATARNIA, noc i gwiazdy. O twórczości Wolfganga Borcherta. *Prz. Kult.* 1958 nr 22 s. 5.
50. LIST ze stolicy. *Pol. Zach.* 1946 nr 50/51 s. 14 – 15.
51. MAGICZNY realizm George'a Saiko. Przedm. do powieści "Człowiek w sitowiu". *Współczesność* 1965 nr 7/8 s. 6, 11.
52. MAGNUS parens. /Henryk Mann/. *Odra* 1947 nr 4.
53. MAŁY jubileusz Karla Dedeciusa /nt. 10-lecia działalności przekładowej/. *Nurt* 1970 nr 10 s. 31–32.
54. MARTIN Andersen Nexö – człowiek i pisarz. *Widnokrąg* 1951 nr 30 s. 3.
55. MARTIN Andersen Nexö o sobie /powieść autobiograficzna/. *Nowa Kult.* 1953 nr 16 s. 4.
56. MATERIALIZACJA duchów /nt. reprezentantów "wielkiej literatury hitlerowskiej"/. *Odra* 1949 nr 3 s. 2–4.
57. MEŹCZYŹNI i zwierzęta. /analiza "Trzech kobiet" R. Musila/. *Nurt* 1969 nr 6 s. 41–45, 53, nr 7 s. 39–42.
58. MIARA symbolu /Ksawery Pruszyński/. *Głos Wielkop.* 1950 nr 180 s. 3.
59. MŁODZIEŻ tańczy, śpiewa i gra. *Nowa Kult.* 1951 nr 31 s. 5.
60. MUSIL a tradycje teatru absurdu. *Dialog* 1970 nr 1 s. 108–122.
61. MUZYKA, teatr i młodzież. *Nowa Kult.* 1958 nr 26 s. 6.
62. NA barykadach /Ferdinand Freiligrath/. *Widnokrąg* 1952 nr 17 s. 2–3.
63. NA scenach poznańskich. *Twórczość* 1952 nr 2 s. 169–172.
64. NA WSCHÓD od Wismaru. *Przemiany* 1957 nr 5 s. 1–2.
65. NIESFORNY kochanek muz. /Heinrich Heine/. *Odra* 1948 nr 52–53 s. 5, 7
66. O Henryku Mannie. *Pomorze* 1955 /lipiec/.

67. O POZNAŃSKIEJ satyrze po raz drugi. *Nowy Świat* 1953 nr 43 s. 2.
68. ODWIEDZINY w Weisser Hirsch. *Życie Lit.* 1954 nr 41 s. 2.
69. OPTYMISTYCZNE tragedie Anny Seghers. *Widnokrąg* 1952 nr 4 s. 2.
70. OSTATNI rozdział. *Śląsk Lit.* 1953 nr 5 s. 94–101.
71. OWOCE miłości i gniewu. /O twórczości Jórge Amado/. *Życie Lit.* 1954 nr 9 s. 5.
72. PAMIĘCI Fryderyka Wolfa. *Nowa Kult.* 1953 nr 42 s. 2.
73. PAMIĘCI walczącego humanisty /Henryk Mann/. *Widnokrąg* 1952 nr 42 s. 2.
74. PIÓRO Anny Seghers. *Kuźnica* 1949 nr 32 s. 5–6.
75. PISARZ odzyskanych ludzi. /Eugeniusz Pauksta/. *Odra* 1959 nr 49 s. 6.
76. POD mrokiem Francji /o powieściach francuskich Tomasza Manna/. *Nowa Kult.* 1950 nr 18.
77. PODRÓŻ do granic możliwości. /Robert Musil/. *Polityka* 1971 nr 11 s. 7.
78. POETA w czapce /Berthold Brecht/. *Życie Lit.* 1951 nr 15 s. 7.
79. POGROBOWIEC totalitaryzmu. *Odra* 1947 nr 46 s. 1.
80. PÓRTRET laureatki /Anny Seghers/. *Widnokrąg* 1953 nr 50 s. 2–3.
81. POWROTY /nt. denazyfikacji pisarzy niemieckich/. *Odra* 1948 nr 16 s. 2.
82. POŻEGNANIE z Illą. Przemówienie w czasie uroczystości żałobnych w Poznaniu. *Tyg. Powst.* 1983 nr 11 s. 6.
83. PROCHY rozsypane po lesie /o ostatnich latach Musila/. *Kultura* 1972 nr 6 s. 1, 5.
84. PROFIL Anny Seghers. *Prz. Zach.* 1955 nr 5–6.
85. PROTEST moralisty. /o Chamsonie/. *Nowa Kult.* 1950 nr 20.
86. PRZEDMOWA do książki Karla Dedeciusa "Posłannictwo książek". *Odra* 1973 nr 4 s. 121–125
87. RAPORT z pola walki. *Nowa Kult.* 1951 nr 34 s. 3.
88. REALIZM i jeszcze raz realizm. *Pol. Zach.* 1946 nr 39 s. 6. nt. wystawy prac artystów ZSRR w Muzeum Wielkopolskim.
89. ROBERT Musil. *Prz. Zach.* 1971 nr 3 s. 93–114.
90. ROMANO /Brandstaetter/. *Tyg. Powst.* 1988 nr 40 s. 6

91. ROZMOWY z niemieckimi przyjaciółmi. *Widnokrąg* 1952 nr 29 s. 1,4.
92. SAM przeciw wszystkim. /Robert Musil a polityka/. *Prz. Zach.* 1969 nr 4 s. 390–412
93. /SIEDEMDZIESIĄT pięć/ 75 lat Teatru Polskiego w Poznaniu. *Nowa Kult.* 1951 nr 14 s. 8.
- 94.S.K.: /nota o udziale w obchodach 30 rocznicy Poznańskiego Czerwca/. *Tyg. Powsz.* 1986 nr 29 s. 7.
95. SŁOWO o Vercorsie. *Nowiny Literackie* 1948 nr 36.
96. STRUKTURA czasu, przestrzeni i postaci w "Ulissiesie" Jamesa Joyce'a. *Poezja* 1973 nr 4 s. 60–64.
97. SYGNAŁY Z OBCYCH światów. *Nurt* 1972 nr 3 s. 7–13.
98. SYN pasterza. /A. Scharret/. *Widnokrąg* 1954 nr 39 s. 2.
99. TAJEMNICE czerwonej komórki. /Analiza "Niepokojów wychowanka Törlessa" R. Musila/. *Kultura* 1967 nr 23 s. 5,9.
100. TĘSKNOTA za ojczyzną /nt. twórczości Stefana Zweiga/. *Twórczość* 1949 nr 11 s. 84–90.
101. TO co widziałem. Wspomnienie Poznańskiego Czerwca. *Słowo Powsz.* 1981 nr /12–14.06./.
102. TOMASZ Mann wśród przyjaciół i wrogów /nt. stosunku Niemców do T. Manna/. *Odra* 1949 nr 44 s. 3.
103. TOWARZYSZKA snów. *Kamena* 1972 nr 10 s. 1,6–9.
104. TRĘBACZE wolności. /Niemiecy poeci z okresu Wiosny Ludów/. *Odra* 1948 nr 42.
105. TRZY lata niemieckiej działalności wydawniczej. *Nowa Lit.* 1948 nr 17 s. 4.
106. TRZY portrety czarodzieja /Tomasz Mann w pamiętnikach swego brata i córek/. *Prz. Kult.* 1957 nr 24 s. 6–7, 11.
107. TRZY próby. /Cz.1/: Antydramat namiętnego myśliciela /Cz.2./: to dramatycznych dziełach R. Musila/. *Dialog* 1969 nr 10 s. 103–109, nr 12 s. 91–110.
108. TWÓRCZOŚĆ Anny Seghers. *Prz. Zach.* 1955 nr 5/6 s. 122 - 160.
109. TWÓRCZOŚĆ Heinricha Manna. *Pomorze* 1955 nr 4 s. 6.
110. TYSIĄC contra miliony. *Odra* 1947 nr 25/26 s. 9.
111. U ŻRÓDEŁ (Odkrycie rodziny). /Robert Musil/. *Literatura* 1973 nr 37 s. 1,5.

112. W paszczy Molocha /o życiu R. Musila/. *Nurt* 1965 nr 8 s. 14–16.
113. W PIWNICACH i piwniczkach Wiednia. *Twórczość* 1962 nr 22 s. 16–18.
114. W SPRAWIE HENRYKA Manna i jego powieści "Oddech". *Życie Lit.* 1965 nr 38 s. 12.
115. W STRONĘ człowieka. /o twórczości Arnolda Zweiga/. *Odra* 1949 nr 13 s. 2; *Widnokrąg* 1952 nr 20 s. 2.
116. WALKA o Musila. *Twórczość* 1965 nr 5 s. 115–120.
117. WIELKOŚĆ Henryka Manna. *Prz. Zach.* 1953 nr 4/5 s. 571–590.

TWÓRCZOŚĆ EGONA NAGANOWSKIEGO W UKŁADZIE CHRONOLOGICZNYM

- 1953 Wielkość Henryka Manna
1955 Anna Seghers : wybitna pisarka niemiecka
1955 Twórczość Anny Seghers
1958 Magiczny klucz : opowieść o życiu i twórczości Martina
Andersena Nexö
1962 Telemach w labiryncie świata: o twórczości Jamesa Joyce'a
1969 Robert Musil a polityka
1971 Robert Musil /zarys monograficzny/
1973 Vinzenz oder der Sinn des Sinnvollen Unsinn
1980 Robert Musil
1980 Podróż bez końca
1985 Die "Schwärmer" als Bühnenstück
1992 Młodzieńczy eros i inne wspomnienia z dawnych lat.

III OPRACOWANIA W WYBORZE

Pozycje zwarte

1. BARTELSKI Lesław M.

Polscy pisarze współcześni 1944–1974. – Wyd. 2. – Warszawa : Wydawnictwo Artystyczne i Filmowe, 1977. – S. 242 : Naganowski Egon; wyd. 1. 1969 – S. 171

2. CHADZINIKOLAU Nikos, Mańkowski Jerzy

Pisarze Wielkopolski : informator. – Poznań : Wydawnictwo Poznańskie, 1971. – S. 156–161 : Egon Naganowski

3. FORNALCZYK Feliks

Oswajanie z teraźniejszością : o życiu literackim w powojennym Poznaniu. – Poznań : Wydawnictwo Poznańskie, 1978. – 85 s.

Wzmianki w tekście.

4. INFORMATOR o poznańskim środowisku pisarzy zrzeszonych w Stowarzyszeniu Pisarzy Polskich /oprac. i wstępem poprzedził Sergiusz Sterna–Wachowiak. – Poznań : Wydział Kultury i Sztuki Urzędu Wojewódzkiego w Poznaniu, 1990. – S. 73–76

5. MAŁY słownik pisarzy polskich. Cz. 2. – Warszawa : Wiedza Powszechna, 1981. – S. 161 : Naganowski Egon

6. PISARZE Wielkopolski /1970/1980/ oprac. Urszula Bzdawka. – Poznań : Wojewódzka Biblioteka Publiczna, 1981. – S. 50–52 : Egon Naganowski

7. POZNAŃ Literacki : Książki i ludzie /aut. Feliks Fornalczyk /i in./ . – Poznań : Pałac Kultury, 1964. – S. 102–105: Egon Naganowski.

8. ROGALSKI Aleksander

Między fascynacją a krytycyzmem : z notatnika lektur. – Warszawa : Instytut Wydawniczy "Pax", 1988. – S. 185–188, 191–193

9. ROGALSKI Aleksander

Wspomnienia i przypomnienia : z życia kulturalnego Poznania.

Poznań : Wydaw. Poznańskie, 1987. – 211 s.

Liczne wzmianki w tekście.

10. FIVE Thousand – Personalites of The World. American Bibliographical Institute. Inc. Chicago, 1987.

Nota biograficzna

11. MEN of Achievement – Seventh Edition. Cambridge /England/, 1979.

Nota biograficzna

12. THE International Autors and Writers Who's Who. – 7 th Edition. Cambrigde /England/, 1975

Nota biograficzna

13. THE International Authors and Writers Who's Who. Cambridge /England/, 1976.

Nota biograficzna, powtarzana w kolejnych wydaniach

14. WHO'S Who in Europe : Men mend Whomen of Distruction. The International Biographical Centre. Cambridge /England/ : American Bibliographical Institute, Inc. Chicago, 1987.

Artykuły

1. BAJEROWICZ M.: Wokół rozmowy z pisarzami. *Głos Wielkop.* 1973 nr 137 s. 5

2. BRZOZOWSKA A.: We dwoje. /Opowieść poznańska/. *Kobieta i Życie* 1983 nr 34 s. 8–9

O życiu i pracy lit. E i I. Naganowskich.

3. BUDKOWSKA J.: /Sprawozdanie z wieczoru autorskiego w Toruniu; omów. twórczości E. Naganowskiego/. *Gaz. Toruń* 1958 nr 128 s. 3

4. /Cz.M): Kronika literacka. *Gaz. Pozn.* 1984 nr 23 s. 5

5. KISIEL : Z historią na bakier. *Tyg. Powsz.* 1985 nr 15 s. 8

6. /maz/: Nie tylko Tomasz Mann. *Gaz. Pozn.* 1992 nr 24 s. 10

7. M.W. : Egon Naganowski. *Nowe Książ.* 1980 nr 19 s. 4 /okł./

8. NIELSEN P.V.: Polski autor pisze książkę o A. Nexö, Tł. z dun. *Ziemia i Morze* 1956 nr 2 s. 3

9. ORLIK T.: Egon Naganowski. *Kron. M. Pozn.* 1972 nr 4 s. 97–99

10. PAUKSZTA E.: O krytyku pracowitym. *Expr. Pozn.* 1955 nr 269 s. 4
11. PIECHOCKI J.: /Sprawozdanie z prelekcji E. Naganowskiego w Budgoszczy/. *Il. Kur. Pol.* 1955 nr 276 s. 5
12. PROMIŃSKI M.: Joyce, przygoda osobista. *Życie Lit.* 1970 nr 29 s. 5-7
13. PROROK L.: Smutna rola krytyka – czyli na Egon Naganowskiego /wiersz/. *Widnokrąg* 1954 nr 13 s. 3
14. PRYZBOŚ J., *Życie Warsz.* 1970 nr /31.01./.

Wywiady, rozmowy, wypowiedzi

1. BOHATER i współtwórca /Rozmowa z E. Naganowskim – eseistą i tłumaczem, delegatem na Zjazd ZLP/. Rozm. W Braniecki. *Głos Wielkop.* 1978 nr 74 s. 3, 6
2. CIĄGŁOŚĆ. Rozmowa "Dzisiaj" z Egonem Naganowskim, prezesem Poznańskiego Oddziału Stowarzyszenia Pisarzy Polskich, wiceprezesem PEN-Clubu. Rozm. przepr. Michał Gułgowski. *Dzisiaj* 1989 nr 4 s. 4
3. CO widziałem w Niemczech /Wypowiedzi/. *Gaz. Pozn.* 1954 nr 283 s. 3
4. DAJĘ pierwszeństwo życiu. Rozm. Magda Lengren. *Nowy Świat* 1992 nr 331
5. JOYCE. Mann, Musil, Kafka. Z Egonem Naganowskim, tłumaczem, eseistą, krytykiem literackim rozmawia Błażej Barańczak – Leszczyński. *Wprost* 1987 nr 50 s. 20-22
6. LEK dla literatury. Rozmowa z Egonem Naganowskim, prezesem Zarządu Oddziału Związku Literatów Polskich w Poznaniu. Rozm. przepr. M. Bajerowicz. *Tydzień* 1981 nr 18 s. 10
10. MÓJ rok 1967. W pracowniach. Wypowiedzi: m.in. Egon Naganowski. *Kultura* 1967 nr 53 s. 11, 1968 nr 1-4, s. 11
8. NAJWAŻNIEJSZA sprawa w twórczości literackiej. Wypow. m.in. Egon Naganowski. *Mag. Pom.* 1973 nr 19-21 s. 7; nr 23 s. 6; nr 24 s. 4.
9. OBOWIĄZEK działania. Rozm. przepr. W Braniecki. *Głos Wielkop.* 1981 nr /z dn. 13/15.02/

10. O MUSILU i literaturze niemieckojęzycznej. Rozm. przepr. Błażej Kuszteński. *Literatura* 1981 nr 5 s. 3, il.
11. O MUSILU i polityce wydawniczej. Rozm. przepr. B. Kuszteński. *Gaz. Zach.* 1980 nr /27/28.09/. *Tyg. Kult.* 1981 nr 5 s. 3
12. SPRAWA rozumu i serec. *Głos Wielkop.* 1955 nr 158 s. 3
13. TRADYCJA i współczesność. Rozm. Agata Ławniczak. IKS 1992 nr /12/ s. 24-25
14. WIEMY kto to zrobił. /Poznań 1956/. Rozm. przepr. Janusz Nicyporowicz. *Kontrasty* 1981 nr 10 s. 3-5
15. WOKÓŁ Musila. /Wywiad/. *Głos Wielkop.* 1973 nr 137 s. 4-5
16. /Wypowiedź E. Naganowskiego na międzynarodowym kolokwium nt. literatury niemieckiej. *Neue Deutsche Literature* 1965 nr 3 s. 109-110
17. /Wypowiedź nt. własnej twórczości/. *Kultura* 1968 nr 3 s. 11
18. /Wypowiedź/. Rozm. przepr. W. Braniecki. *Głos Wielkop.* 1979 nr 264 s. 5
19. /Wypowiedź w ankiecie nt. swojej twórczości/. *Mag. Pomorze Fakty i Myśli* 1973 nr 19 s. 7
20. /Wywiad/. Rozm. przepr. O.B. /Błażewicz Olgierd/. *Głos Tyg.* 1965 nr 193 s. 2
21. /Wywiad/. Rozm. przepr. A. RAD/ /Radwanowa A./, *Słowo Powsz.* 1965 nr 285 s. 4
22. /Wywiad/. Rozm. przepr. M. Łuczak. *Nowe Życie* 1985 nr 19 s. 6-7, 12-13

